

представників влади. Досягнення урядових цілей має бути підпорядковане громадянським гарантіям свободи та безпеки, чим і усувається загроза владної сваволі. Право покликане мінімізувати небезпеку авторитарності, воно зменшує небезпеку владної сваволі. Завдання права не полягає ні взагалі, ні навіть у першу чергу в забезпеченні досягнення урядових цілей, а радше у забезпеченні стабільних конституційних рамок, у межах яких відбувається взаємодія між громадянами, так само, як і між громадянином та державою [3, с. 28].

Отже, верховенство права є історично-складеною юридичною ідеєю, яка фігурує як забезпечення демократичних засад, що стоїть на стороні справедливості і забезпеченні людських прав. Вона є фундаментом демократичного системи і з її відсутності та нормативного зазначення будь-яка країна прийде до антидемократичного режиму. Тому забезпечення, захист та розвиток верховенства права стануть тільки кращим укріпленням стабільності держави.

Утвердження верховенства права можливе за умов, коли в суспільстві послідовно і неухильно втілюються в життя основні складові – повага до людських прав, верховенство конституції, принцип розподілу влади, законність, обмеження дискреційних повноважень, принцип рівності, принцип пропорційності, незалежності суддів тощо.

---

1. Загальна теорія права: підручник за заг. ред. М.І. Козюбри. К.: Ваіте, 2015. 392 с.

2. Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*, 1996, № 30, ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

3. Шилінгов В.С. Верховенство права – основоположний принцип правової системи демократичного суспільства. *Часопис Київського університету права*. 2009. с. 26–28.

Любов МІРОШНІЧЕНКО

доцент кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін,
кандидат філологічних наук, доцент

Влада ГОРЕГЛЯД

студентка ННІ права та інноваційної
освіти Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

ФУНКЦІОНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ДЕРЖАВНОЇ

Досить тривалий час український народ прагнув вільно розмовляти національною мовою, без перешкод і заборон. Українці виборювали цю можливість і гинули заради збереження національної свободи. Після тривалої

боротьби – українська мова стала основним засобом спілкування населення. Однак через історичні події та поділи території України іншими країнами, в нашій державі, фактично залишилась двомовність, хоча відповідно до статті 10 Конституції України єдиною державною мовою є українська [1].

Актуальність роботи полягає у визначенні основних вимог законодавства щодо вживання та функціонування української мови як державної, у з'ясуванні причин становлення української мови як державної та дослідженні реалій вживання та використання української мови в сучасному суспільстві.

Насамперед варто зазначити, що всі вимоги та положення щодо належного вживання та функціонування державної мови прописано в Законі України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» від 25. 04. 2019 року. Положення цього закону регулюють застосування державної мови у всіх суспільних сферах життя, а також на всій території України, без винятків. А також, безпосередньо, зобов'язують всіх осіб під час виконання службових обов'язків спілкуватись виключно українською мовою. Насамперед такі вимоги стосуються представників органів державної влади, військових, поліцейських та юристів, педагогічних та медичних працівників, а також посадових осіб підприємств, установ та організацій, які є формою державної власності.

Застосування державної мови повинно відбуватися у всіх сферах суспільного життя, а саме: на робочих місцях під час виконання службових та посадових обов'язків та повноважень, в обігу документації, в судочинстві, в правоохоронній та правозахисній діяльності, у військових формуваннях України. Крім цього, вживати українську мову як державну необхідно ще й в публічних сферах. Зокрема, під час трудових відносин, у сфері освіти, науки, культури, телебачення, друкування та видавництва книг, обслуговування, проведення масових урочистих заходів. Державна мова повинна бути присутньою у всіх суспільних відносинах [2].

Головними причинами становлення української мови як державної є об'єднання українського народу, зміцнення державної єдності та цілісності. Єдина мова спілкування допоможе запобігти вульгаризації та змішуванню декількох мов в одну, зможе поширити українську мову не тільки всередині країни, але й за її межами, завдяки міжнародним відносинам представників України. Вживання єдиної державної мови забезпечить поширення популяризації української мови серед населення, вивчення та вдосконалення своїх розмовних навичок, збагачення словникового запасу громадян, збільшення обізнаності та грамотності суспільства в українському мовознавстві.

Як відомо, ситуація із застосування та використання української мови, її належного функціонування є не такою позитивною та навіть сумною. Адже згідно зі статистичними даними, українською мовою спілкуються переважно на заході та в центрі України, на сході ж та півдні переважає російська мова. У закладах освіти реальна мовна ситуація абсолютно відрізняється від офіційної статистики.

На жаль, зафіксовано випадки, коли під час освітнього процесу та викладу навчального матеріалу вживається російська мова, що суперечить законодавству. Відповідно до цього, 84% дитячих гуртків в Києві, а в Харкові взагалі 92% ведуть свою діяльність російською. Окрім цього, у 5 найбільших містах України заняття проводяться не державною мовою. На сході країни більша частина рекламних щитів або ж вивісок закладів у сфері обслуговування також здійснені російською [3].

На жаль, деяка частина населення не відповідально ставиться до законів держави, тому в розмовно-побутовому середовищі українську мову почути ще вкрай складно, аби пришвидшити процес популяції державної мови, сфера телекомунікації перейшла працювати виключно українською. Відтепер всі новини, телешоу, фільми, серіали, культурні масові заходи, що транслюються на телебаченні, відтворені лише українською. Дубляж і переклади зарубіжних фільмів також відбувається завдяки державній мові. Ми глибоко переконані, що це посприє швидкому поширенню мови та забезпечить повноформатне функціонування української мови в усіх суспільних сферах. Для цього лише потрібне об'єднання зусиль держави і громадянського суспільства [3].

Отже, враховуючи все вищевикладене, можемо дійти таких висновків. Українська мова є єдиною державною мовою в межах нашої держави, і відповідно до цього, вона має функціонувати і застосовуватись в усіх суспільних сферах життя, без винятків, аби поширити використання мови необхідно об'єднати зусилля держави з бажанням громадянського суспільства.

1. Конституція України // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>.

2. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>.

3. Результати дослідження про становище української мови в Україні URL: <http://language-policy.info/2020/11/oprylyudneni-rezultaty-doslidz>.

Інна ПІДБЕРЕЗНИХ

доцент кафедри історії

Чорноморського національного

університету імені Петра Могили

(м. Миколаїв, Україна),

кандидат історичних наук, доцент

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СТРАТЕГІЇ БЕЗПЕКИ

Лісабонський договір призвів до однієї з найважливіших реформ законодавства Європейського Союзу з перших днів європейської інтеграції [1]. Договір створив нову правову структуру, яка забезпечує доступне